

Târgoviște

- Scurtă prezentare -

Târgoviște, municipiu din anul 1968, este centrul politico-administrativ al județului Dâmbovița. Se întinde pe o suprafață de 54 km² și este situat în partea central sudică a României, străbătut fiind de paralela 44°56' și de meridianul 25°26'. În teritoriul său administrativ, municipiul include și comunele suburbane: Aninoasa, Doicești, Răzvad, Șotânga, Ulmi.

Conform datelor rezultate în urma recensământului din anul 2002 populația orașului Târgoviște este de 89.930 de locuitori.

Orașul este străbătut de următoarele drumuri naționale: DN71 (Bâldana – Sinaia), DN72 (Ploiești – Găești) și DN72A (Târgoviște – Câmpulung) dar și de două importante căi de comunicație feroviară: Titu – Pietroșița și Ploiești – Târgoviște. Distanța până în capitala țării, București, este de 78 km pe șosea și de 80 de km folosind calea ferată.

Date fizico-geografice

Orașul este poziționat la zona de contact dintre Subcarpați și Câmpia Română propriu-zisă, mai exact în câmpia piemontană înaltă a Târgoviștei, cu o altitudine ce variază între 200-300 m.

Clima este temperat – continentală, caracteristică poziției sale geografice, cu o temperatură multianuală de 9,9⁰C, cea a lunii ianuarie de – 2,5⁰C, iar cea a lunii iulie de 20,8⁰C. Amplitudinea dintre temperatura maximă înregistrată de 40,4⁰C și cea minimă, de – 28⁰C, este relativ însemnată. Vânturile mai frecvente bat din direcțiile nord-vest (20%), sud-vest (16%) și nord (11%). Precipitațiile multianuale ajung la 683 mm, dintre care 435 mm în sezonul cald și 248 în sezonul rece.

Sub aspect hidrografic orașul se găsește în bazinul râului Ialomița, care curge pe direcția nord-vest – sud-est, străbătând municipiul pe o distanță de 18 km delimitând spre est vatra orașului propriu-zis. Regimul hidrologic al apelor Ialomiței este reglat prin amenajările hidrotehnice din bazinul său superior, în Munții Bucegi.

Solurile din zona orașului Târgoviște sunt soluri argilo iluviale, brun-roșcate și brune, cu un orizont de humus de 20 – 40 centimetri, favorabile culturilor agricole. În lunca Ialomiței predomină solurile aluviale.

Vegetația naturală este cea corespunzătoare câmpiilor piemontane înalte, cu terenuri agricole, cu pajiști cu iarbă moale și pajiști secundare stepizate cu firuță. Speciile forestiere aparțin în special etajului de stejăret: gorun, stejar, gârniță, cer cu intercalații de carpen. În lunca Ialomiței sunt consemnate păduri de anin negru și anin alb.

Printre plantele cultivate în Câmpia Târgoviștei regăsim cerealele: grâul, orzul, porumbul, plantele tehnice care se bucură de condiții prielnice de dezvoltare și nu în ultimul rând legumele, a căror cultivare are o lungă tradiție.

Livezi de pomi fructiferi – meri, peri, pruni, cireși, nuci, caiși și piersici și plantații de viță de vie acoperă versanții însoriți ai dealurilor din împrejurimi.

Fauna de interes cinegetic din preajma orașului este reprezentată de iepure, căprior, vulpe și viezure. Apele râului Ialomița sunt populate cu mreană, clean și lipan.

Târgoviște oferă un mediu de viață prielnic, beneficiind deopotrivă, la răscruce

de drumuri, de produsele câmpiei și ale ținuturilor deluroase.

Scurt istoric

Etimologia toponimului Târgoviște a suscitat numeroase discuții și contradicții, însă Cezar Bolliac (1813 - 1881) a tranșat polemica arătând că acest toponim nu înseamnă altceva decât târg, oraș.

Condițiile fizico-geografice prielnice ale acestei zone depresionare, intercolinare, străbătute de râurile Ialomița, Dâmbovița și Ilfov unde s-a dezvoltat orașul Târgoviște nu au scăpat neobservate nici de comunități umane mult mai vechi. Deși, deocamdată, nu s-au descoperit urme de viețuire umană din paleolitic ci doar resturi de faună pleistocenă, activitatea umană este documentată începând cu epoca neolitică, sunt semnalate așezări sau morminte din diferitele perioade ale epocii bronzului, dintre descoperirile aparținând acestei epocii remarcându-se binecunoscutul tezaur de piese de aur de la Perșinari. Pentru prima epocă a fierului descoperirile mai consistente aparțin etapei târzii a acesteia. Mai multe așezări din zonă aparțin celei de a doua epoci a fierului ce corespunde perioadei de înflorire a civilizației geto-dace încadrată temporal în sec. III î. Hr. – sec. I d. Hr. Din secolele II – III sunt cunoscute materiale ce continuă tradiția locală, precum și materiale de factură romană.

Cercetările arheologice sau descoperirile întâmplătoare ilustrează existența unei locuiri umane în anumite perioade și în diferite zone din aria pe care avea să se dezvolte mai târziu Târgoviște: urmele unei așezări din secolele III – IV, ca și o serie de materiale care pot fi datate în secolele V – VII.

În partea de nord a orașului, în cartierul Suseni, investigațiile arheologice au dus la descoperirea unei așezări cu caracter rural datată în secolele VIII-X. Două monede divizionare bizantine emise de împăratul Ioan Tzimiskes (969 – 976), descoperite în două puncte diferite, de-a lungul drumului Ialomiței, vin să ilustreze reluarea comerțului cu sudul Dunării, după revenirea puterii bizantine pe linia Dunării.

Premisa apariției unei aglomerări urbane aici a constituit-o existența așezărilor rurale pe văile mijlocii ale Ialomiței și Dâmboviței care converg spre acest punct la ieșirea dintre dealuri, unde râurile se apropie până la 8 km, la aceasta adăugându-se și poziția geografică într-un cadru mai larg, la contactul dintre Câmpia Română și Subcarpați, care îi conferea rolul de mijlocitor al schimbului de produse (târg periodic) al economiilor rurale complementare. Ca urmare, în zona de contact între drumul ce urma valea Ialomiței și drumul Câmpulungului s-a înfiripat primul târg permanent, un „târg de vale”, menționat mai târziu sub denumirea de Târgul de Sus sau Suseni.

Beneficiind și de contribuția coloniștilor sași stabiliți aici, așezarea a atins la mijlocul secolului al XIV-lea un stadiu incipient urban cu o producție meșteșugărească curentă și specializată dovedită prin existența unor ateliere de fierărie, cuptoare de olar și o piață permanentă.

Conturarea și dezvoltarea caracterului urban al așezării la sfârșitul secolului al XIV-lea sunt dovedite prin apariția unor locuințe calitativ superioare, case încăpătoare din lemn, cu pivniță, încălzite cu sobe din cahle, o relativă concentrare a meșteșugarilor spre zonele exterioare, aspecte ce indică și o dezvoltare din punct de vedere demografic. Un alt element care vine să întărească această stare de fapt sunt descoperirile monetare, în special cele muntenești emise de domnitorul Mircea cel Bătrân (1386 – 1418) în prima perioada a domniei sale 1386 – 1394, monede

maghiare emise de regele Sigismund de Luxemburg (1387 - 1437) sau monede emise la Vidin de țarul bulgar Ivan Sracimir (1371 – 1396).

Alegerea Târgoviștei drept capitală a Țării Românești la începutul secolului al XV-lea nu este o întâmplare, titlu pe care orașul l-a păstrat mai bine de trei secole, este adevărat cu întreruperi, în perioada cca. 1400 – 1714. Menționat la 1396 de cavalerul bavarez Johnnis Schildberger ca o amintire de călătorie, Târgoviște apare la 1403 și 1411 ca singurul punct de vamă al Țării Românești pentru negustorii lioveni în documentele emise de Mircea cel Bătrân, iar la 1418 într-un document al fiului său Mihail I (1418 – 1420), asociat la domnie și mai apoi urmaș al său pe tronul țării, orașul capătă titulatura de „orașul domniei mele”.

Pe baza documentelor s-a stabilit că la Târgoviște și-au avut reședința 33 de domnitori în perioada cca. 1400 – 1714, timp în care orașul s-a bucurat de titlul de capitală a Țării Românești. Chiar dacă în anumite perioade a cedat acest titlu Bucureștilor, Târgoviște a rămas fie o a doua capitală, fie un oraș deosebit de important, reședință domnească. Orașul Târgoviște a fost preferat mai ales de domnitorii care au dus o politică de independență față de Înalta Poartă otomană.

În acest interval de mai bine de trei secole istoria orașului se împletește cu istoria Curții Domnești și cunoaște mai multe etape de dezvoltare. O primă etapă este cea din timpul domniilor lui Vlad Dracul (1436 – 1442; 1443 – 1447) și a lui Vlad Țepeș (1448; 1456 – 1462; 1476) când este ridicat aici un palat/castel în stil occidental căruia i se adaugă un turn ce va deveni cunoscut sub numele de turnul Chindiei, astăzi un adevărat simbol al orașului. Apărarea reședinței domnești era asigurată printr-un șanț mare cu apă și un val de pământ cu palisadă din lemn.

Domniile lui Radu cel Mare (1495 - 1508) și Neagoe Basarab (1511 - 1521) sunt alte două momente semnificative în istoria orașului. Primul ctitor, deopotrivă al bisericii mănăstirii Dealu între 1499 – 1501 dar și al primei biserici mitropolitane este un deschizător de drumuri în cultura românească, prin tipărirea la mănăstirea Dealu a primei cărți românești în limba slavonă: *Liturghierul lui Macarie* (1508). Același Macarie avea sa publice la scurt timp alte două cărți: *Octoih* (1510) și *Tetraevanghel* (1512). Neagoe Basarab a continuat și a desăvârșit lucrările la biserica Mitropoliei, Târgoviște devenind, din 1520, centrul ecleziastic al țării prin mutarea Mitropoliei de la Curtea Argeș la Târgoviște.

Petru Cercel (1583 – 1585) împodobește Curtea Domnească din Târgoviște cu un nou „palat frumos și măreț”, o biserică nouă și impunătoare, un zid de incintă, grădini în stil italian cu fântâni cu apă proaspătă captată din Dealurile Teișului prin conducte din brad, un atelier de turnat tunuri și o grădină zoologică cu animale exotice.

Mihai Viteazul (1593 – 1601), de numele căruia se leagă prima unificare a teritoriilor locuite de români într-un singur stat, a condus țara tot de aici mai ales după campania militară din 1595 încheiată cu victoria domnitorului.

Matei Basarab (1632 – 1654) a înțeles importanța așezării de pe malul drept al Ialomiței și se va stabili aici începând cu 1639, unde a demarat ample lucrări edilitare atât în spațiul Curții Domnești unde ridică zidul exterior, o baie privată pentru familia domnitoare, repară casele domnești și biserica mare cât și în oraș unde inițiază lucrări la Mitropolie (1640), ctitorește și repară mai multe biserici, repară sistemul de aducțiune al apei dar mai ales fortifică orașul cu sistem format din șanț și val cu palisadă și bastioane pentru artilerie (1645 – 1646), păstrat în parte până astăzi, un reper important asupra dimensiunilor orașului la jumătatea secolului al XVII-lea.

În prima jumătate a secolului al XVII-lea, în jurul lui Udriște Năsturel s-a creat un mediu cultural elevat. În 1644 se publică *Evanghelia învățătoare*, urmată de

mai multe cărți, între care *Răspuns împotriva catehismului calvinesc* (1645), lucrare teologică originală, și *Îndreptarea legii* (1652), importantă operă juridică a vremii.

Târgoviștea traversează, în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, o perioadă grea care va culmina în 1659 cu dărâmarea caselor domnești de aici, la porunca Înaltei Porți, în timpul domniei lui Gheorghe Ghica. După moartea mitropolitului Ștefan în 1668 Mitropolia Țării Românești este mutată și ea la București.

Domnia lui Constantin Brâncoveanu (1688 – 1714) a însemnat în o perioadă de refacere a Curții Domnești de la Târgoviște, orașul redevenind reședință domnească. În perioada 1693 – 1702, casele, biserica mare ca și biserica paraclis, zidurile, clopotnița, foișorul cunosc lucrări de restaurare. Apar construcții noi în imediata vecinătate a curții: casa iazagiului, casa coconilor, casa surlarilor.

În 1712 orașul a fost afectat de un incendiu devastator iar măsurile de refacere intenționate de domnitor nu au mai fost puse în practică din cauza morții sale tragice în 1714 când a fost decapitat, împreună cu cei patru fii ai săi, la Constantinopol.

Deși privată de rolul său politic proeminent, Târgoviște va rămâne în continuare un oraș important și în secolele XIX – XX, participând activ la toate marile evenimente istorice ce au avut loc în această perioadă: mișcarea lui Tudor Vladimirescu din 1821, revoluția pașoptistă, mișcarea unionistă ce a culminat cu „Unirea Mică” din 1859, războiul de independență 1877 – 1878, cele două conflagrații mondiale.

Poate cea mai potrivită concluzie despre importanța istorică și culturală a orașului Târgoviște îi aparține lui Ion Ghica: „De la Mircea până la Vladimirescu nu este un singur nume ilustru care să nu fi scris cu sânge pe pământul Târgoviștei. Acolo este leagănul luptelor și al sacrificiilor politice. Toate gloriile noastre militare au trecut pe acest pământ și au lăsat urme sângeroase într-acest oraș”.

Obiective turistice:

Muzee

Complexul Monumental “Curtea Domnească”: Calea Domnească, nr. 181;
Muzeul Tiparului și Cărții Vechi Românești – adăpostit de Casa Dionisie Lupu (Casa Aramă) – 1803 în cadrul Complexului Monumental “Curtea Domnească”;
Muzeul de Artă: Calea Domnească, nr. 185
Muzeul de Istorie: Calea Domnească, nr. 189
Muzeul Scriitorilor Dâmbovițeni: Strada Justiției, nr. 7;
Muzeul Evoluției Omului și Tehnologiei în Paleolitic: Strada Stelea, nr. 8
Casa atelier “Gheorghe Pătrascu”: Strada Bărăției, nr.24
Muzeul “Vasile Blendea”: Stada poet Grigore Alexandrescu, nr.38

Edificii eclesiastice

Complexul Monumental Mitropolitan: Bulevardul Victoriei, nr. 1;
Complexul Monumental Stelea (1645): Strada Stelea, nr. 6;
Complexul Monumental Dealu (1501): Valea Voievozilor;
Biserica Albă (sfârșit de secol XVI) – Calea Domnească, nr. 287;
Biserica “Atanasie și Chiril” (1768): Strada Cetății, nr. 2;
Biserica “Buzinca” (1639): Strada Bărăției, nr, 13;
Biserica “Crețulescu” (prin tradiție 1638 – 1640): Strada Crețulescu;
Biserica “Geartoglu” (sec. XIV – XV): Strada Stelea;

Biserica Lemnului (1842): Strada Mr. Brezișeanu Eugen nr. 22;
Biserica “Oborul Vechi” (1833): Calea Câmpulung, nr. 64;
Biserica Târgului (1654): Strada Ion Heliade Rădulescu, nr. 2;
Biserica “Sfântul Gheorghe” (1517): Strada Suseni, nr. 2;
Biserica “Sfântul Ioan Botezătorul” (sfârșit de secolul XVII): Strada Justiției, nr. 6;
Biserica “Sfântul Nicolae Andronești” (1527 – 1528): Strada Poet Grigore Alexandrescu, nr.46;
Biserica “Sfântul Nicolae Simuleasa” (1654): Strada Nicolae Filipescu, nr. 75;
Biserica “Sfântul Nifon” (secolul XVIII): Calea Bucureștilor, nr. 19;
Biserica “Sfinții Împărați” (1650): Strada Constantin Brâncoveanu, nr. 7;
Biserica “Sfinții Voievozi” (sfârșitul secolului XVI): Strada Ion Heliade Rădulescu, nr. 14;
Biserica “Stolnicului” (1705): Strada Stolnicul Constantin Cantacuzino, nr. 4;

Zone de promenadă:

Parcul Chindia

Parcul Mitropoliei

Rezervația arhitectonică bulevardul Carol I

Grădina Zoologică (Parcul Chindia)